

SEDAM NAJVEĆIH POGREŠAKA

U ODGOJU DJECE

/Marina Zajčić, Ranka Đunđenac, prema: Friel, J.; Friel, L. (2001). Sedam najvećih pogrešaka u odgoju djeteta. Extrade d.o.o./

① RAZMAŽENO DIJETE

Mnogi današnji roditelji smatraju da djecu treba zaštititi od životnih teškoća. Kao rezultat pretjerane zaštićenosti djeca postaju previše ovisna. Stalno ih zaštićujući roditelji su im oduzeli mogućnost da se suoče sa izazovom.

Erikson, E. Od rođenja do približno osamnaestog mjeseca potrebama beba mora se dosljedno udovoljavati kako bi one shvatile da će uspjeti i da se mogu osloniti na svoju okolinu, dakle – imati povjerenja u nju. Ali u drugoj fazi – od dvanaest do osamnaest mjeseci važno je da se nekim potrebama beba ne udovoljava odmah. Kada bebe moraju neko vrijeme čekati na razne stvari uče dvije vrlo važne činjenice:

- da nisu jedno s ljudima koji ih podižu
- da ne mogu uvijek dobiti ono što žele

To je početak učenja o zadovoljavanju potreba s odgodom.

Što više stvari radimo umjesto svoje djece u različitoj dobi to im više dopuštamo da vode glavnu riječ.

Dijete vodi glavnu riječ onda kada imaju 5 četkica za zube između kojih mogu birati zato što ste vi mislili da ćete tako prekinuti natezanje oko pranja zubi, ali to se nije dogodilo.

Dijete vodi glavnu riječ ako mu vi 6 puta kažete da pospremi igračke i na kraju to napravite sami, tjedan za tjednom, radije nego da pronađete način kako ga natjerati da dosljedno izvršava ovaj jednostavan zadatak.

Riješite problem !

Djeci ćete najbolje pomoći ako s rješavanjem problema počnete upravo sada jer će inače, dugoročno, sve to dovesti do puno većih sukoba i nevolja.

② BRAK VAM JE NA POSLJEDNJEM MJESTU

Zapitajte se: koliko je prošlo otkako ste vas dvoje otišli nekamo sami, bez djece, i ostali preko noći ?

Jesu li roditelji povezani kao par ili su stvorili odnos u kojem su postigli nesvjesni sporazum da se pretjerano fokusiraju na djecu, a premalo na svoj brak.

Znat ćete da ste u nevolji kada nema mjesta kamo biste vas dvoje mogli otići a da dijete nije prisutno.

Dobri roditelji provode puno vremena sa svojom djecom. Isto tako provode dovoljno vremena nasamo, jedno s drugim, bez klinaca na vidiku – da bi sačuvali svoj brak.

③ NAMEĆETE DJETETU PREVIŠE AKTIVNOSTI

Ako su vaša djeca u vrtlogu aktivnosti od ranog jutra do kasno navečer, pokušajte primjeniti jednostavno mjerilo: ako vaše dijete uspijeva dobiti odlične ocjene, uspješno ide na tri aktivnosti, ne razboljeva se često, još uvijek ima vremena za društveni život kao i za obitelj, a pri tome ne gubi vezu s vlastitim emocijama – tada se vaše dijete sasvim dobro snalazi.

Ako je vaše dijete stalno bolesno, nema društveni život ni društvenu snalažljivost, uopće nema vremena da bude s ostatkom obitelji, emocionalno je otupjelo – vrijeme je za promjene.

Život i sreća sastoje se od mnogo čega drugog osim odličnih ocjena u školi i upisa na cijenjeni fakultet.

④ ZANEMARUJETE SVOJ EMOCIONALNI ILI DUHOVNI ŽIVOT

Ako iskreno cijenimo svoj duhovni razvoj moramo odvojiti vrijeme da budemo sami sa sobom i univerzumom. Netko to čini molitvom i vjerom u Boga. Drugi posežu za meditacijom, treći se tek zagledaju u nebo i promatraju zvijezde.

Ljudi su empatična, brižna stvorenja koja pokreću dva poriva. Jedan je da budemo svatko za sebe: gradimo, stvaramo, osvajamo i ulažemo svoje snage u opstanak vrste. Drugi je da se društveno, emocionalno i duhovno družimo s drugima – ne samo zbog vlastita dobra nego i zato što je ta želja dio našeg ljudskog identiteta.

⑤ VI STE SVOM DJETETU NAJBOLJI PRIJATELJ

U zdravoj obitelji postoji polupropisna granica između roditelja i djece pa su tako iako su međusobno vrlo tijesno povezani isto tako i razdvojeni na odgovarajući način. Drugim riječima, u zdravim obiteljima uvijek je netko glavni. Kad se granica počne raspadati rezultat je emocionalni kaos. Kada je granica previše kruta rezultat je udaljavanje i izolacija.

Između roditelja i djeteta trebale bi postojati jasne granice.

To znači da postoje određene stvari koje roditelji trebaju raditi međusobno i s drugim odraslima a ne s djecom. Ako ste vi vašem djetetu najbolji prijatelj to samo znači da niste dopustili djetetu da stvara svoja vlastita prijateljstva pretjerano ga vežući za sebe... a znači i to da sami nemate „život“, da nemate svoj krug prijatelja te koristite dijete da biste „živjeli“ kroz njegov život.

⑥ NE USPIJEVATE PRUŽITI STRUKTURU SVOM DJETETU

Djeca se uče unutrašnjoj strukturi i disciplini kroz usvajanje vanjske strukture. Kod kontrole općenito radi se o praćenju uputa, bilo vanjskih bilo unutarnjih. Samokontrola i unutarnja kontrola ovise o razvoju unutarnjeg govora, a unutarnji govor nastaje iz socijalnog govora. Samokontroli predstoji vanjska kontrola.

Ako želimo odgojiti sretnu i sigurnu djecu moramo se pobrinuti da ona razviju emocionalnu inteligenciju. Jedna od ključnih komponenti emocionalne inteligencije je SPOSOBNOST ODGAĐANJA ZADOVOLJENJA POTREBA. Ali sposobnost odgađanja zadovoljenja potreba jako je ovisno o stupnju do kojeg je dijete razvilo unutarnju strukturu i verbalnu kontrolu vlastitog ponašanja.

Djeca uče i usvajaju unutarnju strukturu

- ako su njihovi roditelji dovoljno odrasli da im pruže vanjsku strukturu
- ako ih mogu naučiti kako će razviti unutarnju strukturu i djelotvorno koristiti unutrašnji samogovor

Djeca mogu naučiti kako kontrolirati i poboljšati svoj uspjeh u rješavanju problema ako nauče djelotvorno koristiti svoj unutrašnji samogovor. Ovaj trening je naročito koristan kod impulzivne djece ili djece kod koje je dijagnosticiran ADHD.

Meichenbaum pomaže impulzivnoj djeci tako što on sam glasno govori dok rješava problem. Potiče i djecu da i oni sami glsno govore dok rješavaju zadatak. Zatim govore tiho i na kraju koriste unutrašnji govor.

Sljedeća važna stvar oslanja se na dosljednost roditelja kada se radi o postavljanju i primjenjivanju pravila.

Puno je djelotvornije da roditelji imaju nekoliko pravila koja dosljedno primjenjuju umjesto mnogih koje primjenjuju kaotično. Ne možemo očekivati da naša djeca imaju unutarnju strukturu, samodisciplinu i vještinu samoreguliranja ako mi nemamo ništa od toga.

⑦ OČEKUJETE DA DIJETE OSTVARI VAŠE SNOVE

Mi ne posjedujemo svoju djecu. Uvjerenje da moramo oblikovati svoju djecu prema svom liku je potpuno pogrešno i štetno i za dijete i za roditelja. U današnje vrijeme nudi se beskrajn raspon mogućih izbora, ali neograničen izbor prati i više tjeskobe i kod djece i kod roditelja. Kako pomoći svom djetetu da odrasta s jasnim identitetom ?

Sva djeca moraju svladati određene razvojne zadatke bez obzira na kulturu u kojoj odrastaju.

Npr. U fazi oblikovanja identiteta od 15 do 28 godine osoba treba razjasniti tko je, što želi biti, kako želi živjeti, što joj se sviđa a što ne, tko joj se sviđa itd. Također, zadatak osobe je da ode od kuće, otisne se u svijet slijedeći svoj vlastiti put i gradeći svoj vlastiti sustav izdržavanja.

Ako vaš 25 godišnji sin živi kod kuće, ne plaća nikakve račune i živi bez obaveza tada imate problem. Ako se vaša dvogodišnja kćerka boji maknuti od vas i drži se kao pijavica i nikad ne govori „ne“ – razmislite. I tada imate problem.

Vaša kćerka odlučuje ići u glazbenu školu i svirati trubu. Poštujte njen izbor. No, što ako se predomisli i odustane nakon nekoliko tjedana? Ako ste joj to i prije dopuštali znači da je usvojila obrazac odrastanja. Tada trebate intervenirati. Zašto?

Zato da bi naučila da odluke imaju posljedice – da obaveze nešto znače pa će ubuduće pažljivije donositi svoje odluke.

Neka ostane u glazbenoj školi jednu školsku godinu. Hoće li i pri tome nešto naučiti? Hoće. Naučit će čitati note. Naučit će kako funkcionira orkestar, kako se timski radi. Naučit će da je u redu nakon što nešto isprobaš predomisli se. Naučit će razumno donositi odluke.

Što ako inzistirate da nastavi i završi glazbenu školu iako ona to ne želi? Upitajte se zašto to činite. Jesu li tu na djelu vaše neostvarene ambicije ili su i vaši roditelji odabirali umjesto vas i prisiljavali vas da se krećete u smjeru u kojem ne želite.

Roditeljstvo danas zahtijeva puno više fleksibilnosti nego ikad prije. Izazov je ponuditi dovoljno strukture i roditeljskog vodstva kako bi djeca imala vlastito unutrašnje kormilo kad odraste, ali ne toliko strukture da uopće ne mogu odrasti.

A što sad ?

Vrijeme je za popravljavanje grešaka.

To možete i vi !

Još više o ovoj temi pročitajte u knjizi:

SEDAM NAJVEĆIH POGREŠAKA U ODGOJU DJECE

John C. Friel, dr. sci.

Linda D. Friel, mr. sci.

„Možda vam se neće svidjeti sve što u ovoj knjizi pročitate, ali kad primijenite savjete njezinih autora, uočit ćete promjene u ponašanju vaše djece.“

... Ne uspijevamo pružiti strukturu svome djetetu ...

Uspostavljajte strukture:

- ⇒ ako to namjeravate učiniti, onda to i učinite bez kolebanja !
- ⇒ ustrajte do kraja, pa i dalje od kraja !
- ⇒ ne pokušavajte raspravljati s djetetom koje je izvan kontrole
- ⇒ nemojte sabotirati svog partnera !
- ⇒ ne zaboravite: nema savršenih roditelja, obitelji i djece !
- ⇒ ne zaboravite da jedna mala promjena koje se dosljedno pridržavate vrijedi koliko i tisuće krupnih kojima nedostaje ustrajanosti !
- ⇒ ako ste previše ozbiljni, naučite se i vi opustiti i zabaviti !